

GLAS RAVNICE

Glasilo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Broj 7

Subotica, ožujak 1991.

Cijena 10 dinara

USKRS JE

*Sva zvona zvone crkve naše
Raskošno, jako.
I njihov zvuk razleže se
Ravnicom mojom,
K'o snažan zov za ljude sve.
Aleluja! Uskrs je.*

Ma-ja

U OVOM BROJU:

Igre s bačkim Hrvatima

Rekla, kazala

Tavankučani vratili hrvatsko ime

Glas Ravnice u pritvoru!

QUO VADIS YU?

U trenutku kada se svaki razuman govor o Jugoslaviji graniči sa apsurdnošću, sa olakšanjem možemo reći (samo, ko-me reći, ostali smo bez prijatelja, a da to zahvaljujući političarima nismo ni primjetili) Jugoslavija se konačno raspala! Jugoslavija se raspala na dva u ovome momentu suprotstavljena djela, na njene tuđe političare i na svoj narod!

nast. str. 12

Delegacija DSHV sastala se sa Helsinškom komisijom

U ponedjeljak, 18. 3. 1991. sastala se u Beogradu delegacija DSHV-a u sastavu Bela Tonković, predsjednik i Ivan Poljaković, član predsjedništva s delegacijom Helsinške grupe Asocijacije za zaštitu ljudskih prava, koju su sačinjavale g-đice Ivana Nižić i Diana Orentbicher. Tijekom poduzetog razgovora i zajedničke večere g-đice delegati upoznate su s političkim, društvenim i gospodarskim prilikama u kojima trenutno žive Hrvati u Vojvodini i Srbiji. One su se posebno zanimale za ostvarenje ljudskih prava i sloboda.

**HELSINKI
WATCH**

SRETAN USKRS

„NIKO NE SME DA BIJE NAROD“

MASKE SU NAJZAD PALE

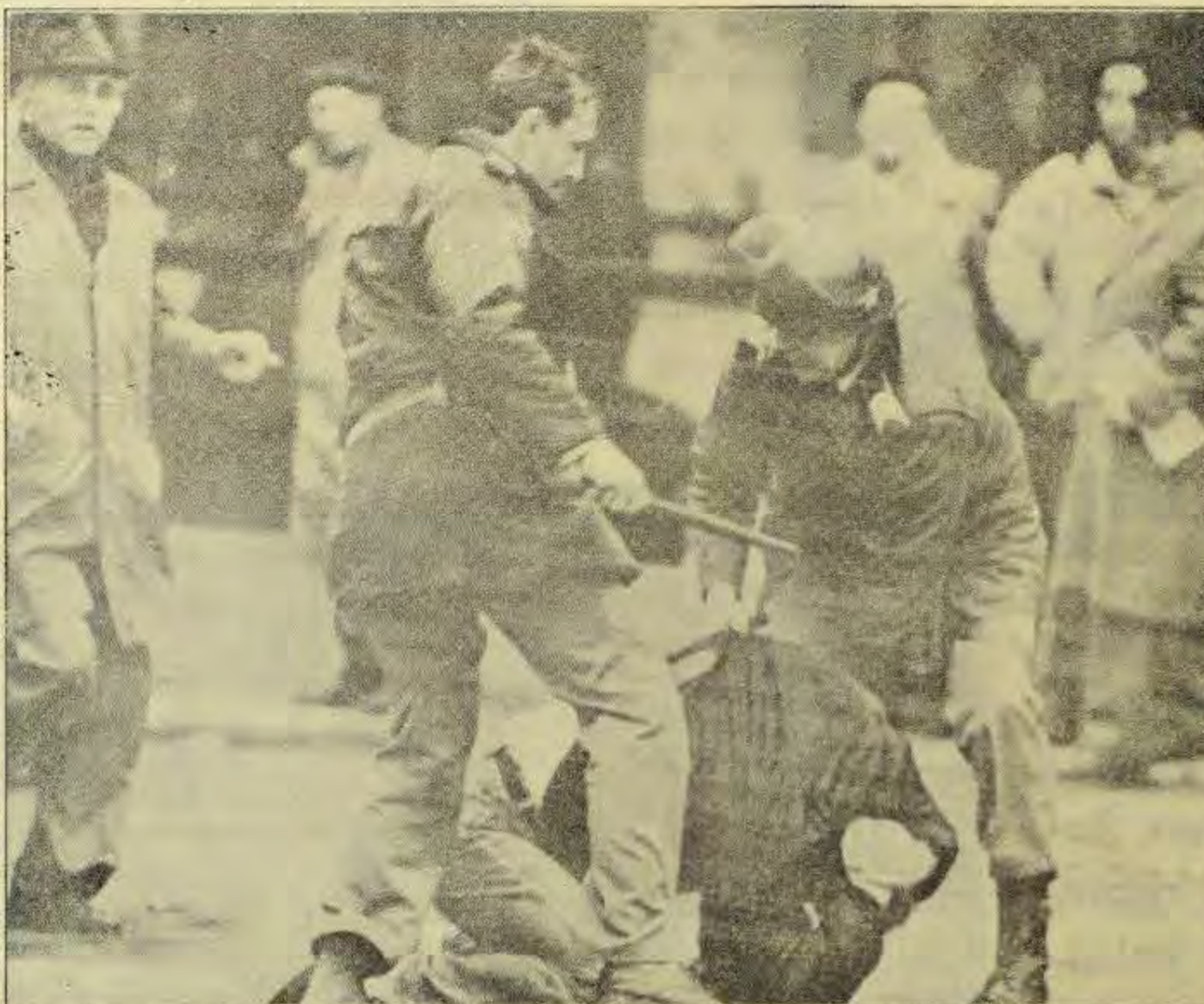
Topovske cijevi „sejača mržnje“ uperene protiv ustašoidnih Hrvata, separatističkih Albanaca, fašistoidnih Mađara, iredentističkih Makedonaca, perfidnih Slovenaca, imperijalističkih Amerikanaca, sramnih Dvanaestorice, okrenule su svoje bojeve glave, napunjene otrovnom mržnjom prema svom vlastitom narodu nazivajući pripadnike srpske opozicije izdajicama i neprijateljima Srbije. Maske su najzad pale.

U ovim teškim vremenima, svaki razuman čovjek zalagat će se za demokratski rasplet političke i ekonomske krize u kojoj se nalazimo. Da, bilo bi to lako da nema i onih drugih — nerazumnih. Već mjesecima se nalazimo u vrtlogu medijskog rata i gotovo nevjerovatne unakrsne vatre sijača mržnje, koji ne prezaju ni od kakvih

laži, samo da bi u narodu podstakli što dublju mržnju, nije ni bitno prema kom, bitno je samo da se frustracijom nagomilana energija ne bi slučajno okrenula prema vladajućoj partiji koja je i uzrok svih ovih frustracija, koje se nagomilavaju već više od 45 godina.

Da sijačima mržnje u stvari i nije stalo do svog naroda, kako to inače znaju tvrditi, postalo je potpuno jasno ovih dana. Napeti i uznemireni pratili smo rat u Zaljevu. Svjedoci smo bili jedne gigantske mašinerije za proizvodnju mržnje prema svim narodima svijeta koji nisu mislili kao Saddam. Mnogi narodi svijeta su bili nazivani bez-

božnicima, a vođe tih naroda bili su satanizirani. Da bi ocrnjivanje bilo lakše, nastupalo se s pozicija vjere i nacije. Uostalom, to je već davno iskušana metoda, čije posljedice su također poznate. Iračanima se servirao demonizirani „neprijatelj“ svakog dana svim mogućim

raspoloživim medijima. Naboji mržnje, smišljeno intenzivirani, trebali su poslužiti ne očuvanju jednog naroda, kako je to uvijek izričito potencirano, već jedne politike. Međutim, pošto su sijači mržnje samo odraz slabosti i kraja jedne vladavine, kao što nas to i povijest uči, oni, izgubivši rat sa svijetom okreću se na svoj vlastiti narod, da bi u posljednjim trzajima najviše zla nanijeli onima, koje su do jučer „štitili“.

Iako nam se ponekad čini da se mi nalazimo daleko od svih tih zbivanja, ovih dana postaje nam sve jasnije da smo i mi uhvaćeni u kovitlac laži, mržnje i manipulacije.

Ne tako davno građanin Slobodan Milošević je rekao: „Niko ne sme da bije narod“. Stavio se u „zaštitu“ svog naroda. A kao nekim čudom neprijatelji srpskog naroda nicali su kao gljive poslije kiše, sad ovdje sad ondje. Rijetko koji narod nije imao zle namjere sa

Srbima, a da bi se to i potkrijepilo, proizvodile su se laži i širile svim raspoloživim sredstvima. Samo što Milošević i njegova informativna agencija „MITEL“ ne shvaćaju da Srbi ne čitaju samo „Ekspres politiku“ i ne gledaju samo TVB. Agencija „MITEL“ u ovim danima ispada u najmanju ruku smiješna i pred samim srpskim narodom, kad daje informacije koje su u potpunoj kontradiktornosti sa vijestima svih informativnih kuća cijeloga svijeta. I danas kad mnogi od

nas imaju već i satelitske antene, mogućnost monopola gospode iz „MITEL-a“ nad informacijama postaje sve manja. U paničnom strahu od nemoći Milošević je okrenuo batinu na svoj narod, a da bi se to opravdalo morat će se izmisliti nove „etikete“ za nove „neprijatelje“. Stotine tisuća Srba proglasit će se neprijateljem srpskog naroda i Srbije. Fronta za očuvanje vlastitog licemjerja prebačena je u Srbiju. U isto vrijeme konačno postaje jasno da će se Srbija osloboditi svih neprijatelja i teške noćne more tek kad topovske cijevi „sejača mržnje“ smjesti u ropotarnicu povijesti gdje im je i mjesto.

Urednik

Povodom predstojećeg popisa stanovništva Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, kao stranka koja legitimno zastupa interese hrvatskog naroda, daje slijedeći

PROGLAS

Polazeći od povijesne činjenice da je hrvatsko nacionalno biće na ovim prostorima kroz desetine godina smišljeno zatirano, uz nastojanja da se hrvatski narod asimilira, smatramo da je došlo vrijeme kada se konačno takvim nastojanjima mora stati na kraj.

Stara poslovice „Divide et impera” (podijeli pa vladaj) ponovo je u upotrebi, dijeleći ovdašnji živalj na Hrvate, Bunjevce i Šokce. Bunjevci i Šokci moraju u ovom trenutku pokazati svoju nacionalnu zrelost, i svom biću dati autentičnost naroda, a ne putem izmišljenih „šifri” otuđivati se od svog nacionalnog identiteta. Nacionalna izjašnjavanja kod ovog popisa imaju dugotrajne posljedice na status hrvatskog naroda u Vojvodini, kako u političkom tako i u kulturnom, ekonomskom i prosvjetnom pogledu.

Do sada se naš glas uopće nije čuo i mi se u nacionalnom smislu ponovo obnavljamo, što poslije toliko godina zatiranja i mraka na ovom polju nije nimalo lako niti jednostavno. U ovom trenutku moramo biti jedinstveni radi dobrobiti nas i budućnosti naše djece.

Hrvatski jezik na ovim prostorima je suzbijan, bunjevački i šokački ismijavan, vjerske slobode nisu poštovane, pa je zapravo čudo kako i postoji. Bunjevačka i šokačka etnička grupa povijesno pripada hrvatskom narodu, što ne priznaju samo oni koji hoće da nas dijele da bi i jednih i drugih bilo što manje.

Velike skupine Bunjevaca žive i danas oko Mostara, u okolini Sinja i Senja, u Dalmatinskoj zagori, ali oni nisu bili asimilirani, nisu im ukinute škole, štampa, kultura, niti jezik. Zato su oni i do danas ostali nacionalno svjesni da su Hrvati, a ponosni što su Bunjevci. Povijesna istraživanja i knjige koje pišu o tome još su uglavnom u „bunkerima” i nedostupne su široj javnosti, ali dovoljno je da se pronađu krštenice i „vinčаницe naši didova”, što između ostalog potvrđuje našu pripadnost hrvatskom narodu.

Demokratski savez
Hrvata u Vojvodini

PRIOPĆENJE

KATOLIČKIH SVEĆENIKA

U sadašnjim društvenim i političkim promjenama, mi svećenici Hrvati Subotičke biskupije, želimo zajednički i javno iznijeti svoje stavove o prilikama i vrijednostima koje su značajne za povjereni nam narod.

1. Polazimo od stava II. Vatikanskog sabora, izraženog u pastoralnoj konstituciji „Radost i nada” (br. 44), koji glasi: „Dužnost je svega Božjeg naroda, da uz pomoć Duha Svetoga slušaju, razabiru i tumače razna mišljenja našega vremena te ih prosuđuju u svjetlu riječi Božje, kako bi se objavljena istina mogla uvijek dublje uočiti, bolje shvatiti i prikladnije izložiti.”

2. U predstojećem popisu stanovništva prvi put nakon gotovo pola stoljeća postoji rubrika o vjerskoj pripadnosti. Katolički vjernik ima moralnu obvezu javno ispovjediti svoju vjeru. Stoga mu je i dužnost vjerski se opredjeliti u popisu kao katolik.

3. Kao pripadnici hrvatskog naroda moramo biti svjesni i ponosni što smo rođeni u tom narodu i dužni smo to posvjedočiti prigodom predstojećeg popisa. Jasno dajemo do znanja svima da podjela na „Hrvate”, „Bunjevce” i „Šokce” nije dobronamjerna, jer svi smo pripadnici bunjevačke i šokačke etničke skupine, ali smo i pripadnici naroda i to hrvatskog, koji ima svoju višestoljetnu povijest, kulturu, jezik i pismo. Apeliramo na sve vjernike da ne dopuste da se naš narod podijeli, razmrvi i usitni. Jezik, kultura, običaji, vjera, dokazuju da smo baš zato što smo Bunjevci i Šokci pripadnici hrvatskog naroda.

4. Ljudi našeg vremena na ovim prostorima premišljaju svoja društvena i politička iskustva, prepoznaju uspjehe i propuste i nastoje pronaći nove ili primjeniti prokušane oblike suživota. Dakako da su interesi različiti i mnogostruki i da se iz njih oblikuju brojna udruženja, pokreti i političke stranke. Oni se

veoma razlikuju što ne znači da se obavezno i sukobljuju, barem dok uzajamno poštuju ljudska, nacionalna i vjerska prava. Posebno značenje i odgovornost držimo da imaju organizacije, koje u svom nazivu i programu ističu nacionalne i vjerske sadržaje. U tom smislu podržavamo osnivanje kulturnih, prosvjetnih i političkih udruženja Hrvata u Vojvodini koja posvećuju pozornost demokratskom i uljuđenom ustrojstvu unutar njih samih, da bi svojim stvaralaštvom mogli sudjelovati u sveukupnom životu Hrvata i omogućiti dostojanstven dogovor o suživotu sa svim drugim narodima s kojima smo prostorno, crkveno ili interesno upućeni na zajedničko življenje.

5. Vjersku i nacionalnu pripadnost smatramo ne političkim nego moralnim pitanjem, te se kao duhovni pastiri ogradjujemo od bilo kakvog politiziranja ove naše izjave, kao i bilo kakvog manipuliranja.

Želeći svom i svim narodima pravedan mir ostajemo uvijek uz svoj narod, uz njegove ljudske i evanđeoske zahtjeve.

Sombor, 18. ožujka 1991.

HRVATSKI SVEĆENICI
SUBOTIČKE BISKUPIJE

Interview s dr Antom Sekulićem

autorom poznatog povijesno-istraživačkog djela „Bački Bunjevci i Šokci“

IGRE S BAČKIM HRVATIMA

● Bunjevci su etnička skupina koja pripada hrvatskom narodu

ANTE SEKULIĆ je pripadnik srednje generacije pjesnika u Bačkoj. Rodio se 16. studenog 1920. god. u Tavankutu kraj Subotice.

Gimnaziju je učio u Somboru i Subotici. Studirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je 1946. god. završio studij južnoslavenske književnosti i hrvatskog jezika. Brzo zatim, 1947. god. odbranom svoje disertacije pod naslovom „Govor bačkih Bunjevaca“ doktorirao je na istom fakultetu.

Radio je kao srednjoškolski profesor u Sinju, Virovitici i Delnicama, a zatim kao profesor Pedagoške akademije u Rijeci. Sada živi u mirovini u Zagrebu.

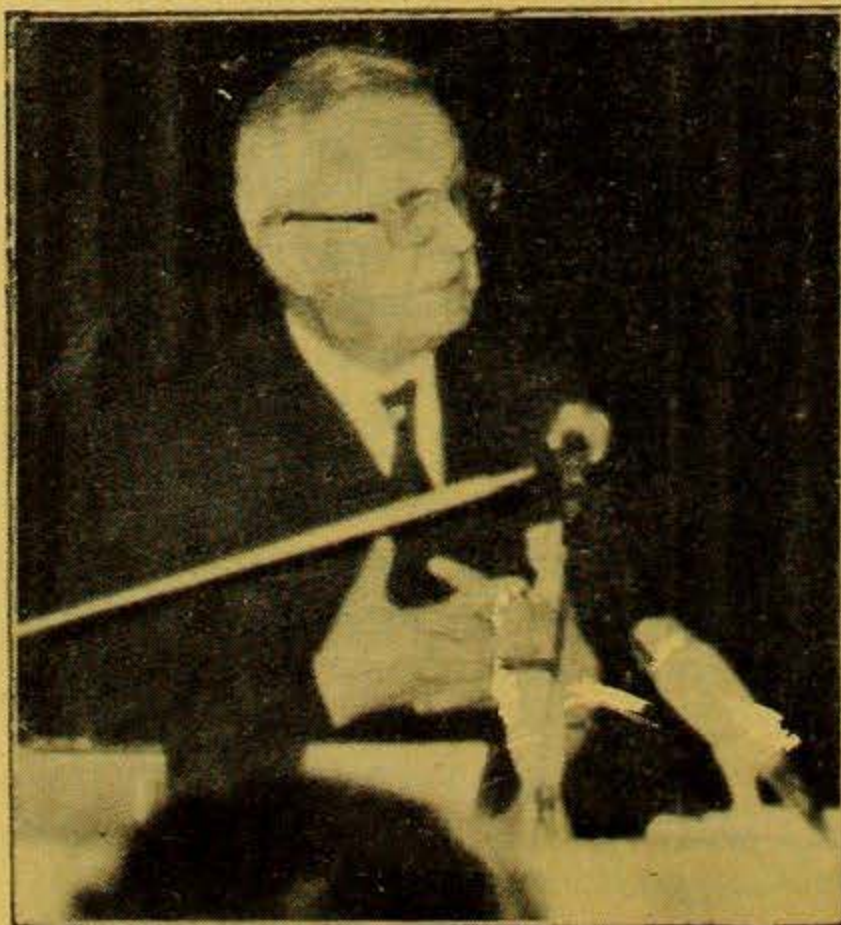
Pored svog profesorskog rada u školama, Ante Sekulić se od početka vrlo intenzivno bavio znanstvenim radom. Napisao je nekoliko knjiga i mnoštvo studija i članaka iz područja književnosti, jezika, povijesti i etnografije Hrvata u Bačkoj. Također je napisao niz studija iz drugih područja.

Svoje studije i znanstvene radove objavio je u brojnim našim znanstvenim časopisima ili u znanstvenim publikacijama Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Neke svoje članke i rasprave objavio je u vlastitoj nakladi. Uz to je održao niz predavanja na raznim znanstvenim skupovima.

Zbog skućenosti prostora ne možemo navesti niti mali dio obilne bibliografije A. Sekulića, ali spomenut ćemo samo najvažnija djela: Književnost bačkih Hrvata (Zagreb, 1970), Drevni Bač (Split, 1978), Tragom franjevačkog ljetopisa u Subotici (Split, 1978), Narodni život i običaji bačkih Bunjevaca (Zagreb, 1986), Bački Bunjevci i Šokci (Zagreb, 1989. i 1990.).

Glas ravnice: Dr Sekuliću, prema Vašim znanstvenim spoznajama kada se prvi put spominje etnonim „Bunjevac“ i „Bunjevci“?

Dr Sekulić: Koliko je poznato, bunjevačko je ime prvi put spomenuto još 1622. u svezi Hrvata u Bačkoj. Uz taj spomen vezuju se poznata povijesna imena Šimuna Matkovića, bosanskog svećenika i isusovca Bartola Kašića, vjerovjesnika i pohoditelja. Primorsko-lički Bunjevci se spominju 1791., odnosno 1702. Naime, tih godina,

dr Sekulić na Osnivačkoj skupštini DSHV

senjski biskup (kasnije zagrebački) Martin Brajković izvješćuje o buni u Lici i spominje Bunjevce, doslovce: „*catholici Valachi alias Bunievctzi*“. To je isti taj narod za kojega drugi biskup Benedikt Vinković već 1640. piše da se „Hrvatima nazivaju“. Doduše, oni su „narod neobuzdani“, dosta „tvrd“ i ne trpe da im se neke novosti nametnu. Sažeto: **za mene je naziv Hrvat istoznačan s onim Bunjevac.** U razmatranju etnogeneze Hrvata može se raspravljati, ako je potrebno, odošaj Vlaha i Bunjevaca, selidbe tijekom stoljeća, odakle etnik Bunjevac (da li od „bunje“ — negdašnje suhozidine ili rijeke Bune), ali osobno sam čvrsto uvjeren da se ne može nijekati povijest, povijesni podaci i činjenice.

Glas ravnice: Kada su zabilježeni prvi broidbeni podaci o bačkim Hrvatima i da li ih je bilo kasnije u povijesti.

Dr Sekulić: Brojidbeni podaci o bačkim Hrvatima zabilježeni su u povodu selidbe tijekom 17. stoljeća. Primjerice: iz Velike je pošlo 2.300 vjernika, iz Majeveca 1.500, iz Modriče 6.500, iz tuzle oko 3.000, dok neki pisci zbrajaju sve iseljenike odnosno doseljenike za pomicanja hrvatskog pučanstva te pišu da je riječ „u svemu više od 100.000 katolika“. Želim posebice spomenuti da ljetopisne knjige bačke Hrvate nazivaju *Dalmatae, Illyri, Slavi* i sl.

Kada je 1800. god. negdašnji isusovac a zatim bačko-kaločki kanonik Stephanus (Stjepan) Katon objelodanio svoju povijest „Historia metropolitanae ecclesiae collocensis“ ubilježio je ondje u popisu župa broj vjernika bez oznake narodnosti. Osobno držim da i podaci nisu pouzdani. Tijekom 18. st. o Bunjevcima i Šokcima pisao je i naš fra Grgo Čevapović u prikazu povijesti franjevačke redodržave Kapistranske. No pisac se nije također upuštao u brojidbene podatke.

Tijekom 17. i 18. stoljeća zanimljivi su brojidbeni podaci o poreznim i vojnim obvezama našeg svijeta. No, na temelju njih mogu se dati samo aproksimativne tvrdnje. Zanimljivost je da u molbama za Kraljevske povlastice Sombora i Subotice nema brojidbenih podataka u pučanstvu ali su obilato isticane njegove gospodarske mogućnosti. U drugoj polovici 19. stoljeća stanoviti podaci otisnuti su u crkvenim šematizmima Bačko-katoličke nadbiskupije. No, i ondje su uopćeni podaci o broju vjernika i uporabi jezika u pojedinim župama. Krajem spomenutog stoljeća popisi pučanstva i brojidba su u službi proglašenja tisućgodšnjeg ugarskog kraljevstva, koje je svečano proslavljeno u svim oblastima ugarske krune. Popisi žiteljstva u ugarskim i južnougarskim županijama bili su usklađeni prema potrebama svetostjepanske državne zamisli. Bački Hrvati su tada činili skupinu „ostalih“ („egyebek“). No, planuo je 1914. veliki svjetski rat, nakon kojega je izmijenjen zemljovid Europe.

Glas ravnice: Nakon toga utvrđuju se i konkretniji podaci?

Dr Sekulić: Da, tako je krajem 1918. god. Subotica imala 101.000 stanovnika, od toga 72.000 Hrvata, 5.000 Srba, 20.000 Mađžara, a zatim ostale narodnosne skupine.

I 1927. godine objavljeni su podaci prema kojima Subotica ima 101.857 stanovnika, od toga

u gradu oko 60.000, na Paliću oko 2.500, a na salašima oko 40.000. Od toga oko 72.000 Hrvata, 6.818 Srba, 21.000 Mađžara, 4.000 Židova, 2.000 Nijemaca.

Nešto kasnije, 1934. god. u Subotici ima 102.133 stanovnika. Bitno je promijenjen nacionalni sastav stanovništva: 42.792 Hrvata, 10.050 Srba, 30.860 Mađžara. Nepoznato je kako je smanjen broj Hrvata.

Popis iz 1948. daje sljedeće podatke: u Subotici ima 48.362 Hrvata, što je 39,1% stanovništva, a 1934. god. bilo ih je 43,5%.

Prema popisu iz 1953. u Subotici ima 46.574 Hrvata tj. 36,8%.

Popis 1961. god. daje sljedeće podatke: u Subotici je 47.696 Hrvata, tj. 34,9%.

Pram popisu iz 1971. god. u Subotici je 46.330 Hrvata.

U popisu iz 1981. god. u Subotici je 32.589 Hrvata i 8.895 Bunjevaca, koji su u statistici Srbije ubrojani među ostale.

U Srbiji sa vojvodinom bilo je Hrvata: 1961. — 196.499; 1971. — 184.913; 1981. — 149.368.

Podaci upućuju na razmišljanje, ne samo u doba kad su nastali podaci, nego i danas. Kao pouka za sve! Za samo 10 godina smanjen je broj Hrvata u Srbiji sa Vojvodinom skoro 40.000, a u Subotici 13.644. Podaci svih popisa pokazuje stalno opadanje broja Hrvata i smanjenje njihova postotka u sveukupnom broju stanovništva.

Glas ravnice: Započele su već igre s bačkim Hrvatima i prije ovogodišnjeg popisa. Što mislite o svemu tome?

Dr Sekulić: U vezi s ovogodišnjim popisom nameću se razmišljanja: hoće li bački Hrvati opet biti upisani kao „ostali“, dakle bezimni, suvišni, možda kao potrebni suvišak pribrojen skupini „mnogoljudnih“? Ako se bačke Bunjevce i Šokce bude i upisivalo kao Bunjevce i Šokce, onda bi im po međunarodnim mjerilima pripadalo pravo na jezik, škole (ikavica) i slobodan kulturni ži-

vot. Dakle, vlasti bi trebali osigurati sve spomenute znanstvene, kulturne i prosvjetne ustanove ne samo Hrvatima, već i Bunjevcima jednako kao i Šokcima! Nažalost, do sada nakon rata naš svijet nikakvih prava u tom smislu nije imao, ni kao Hrvati ni kao Bunjevci a ni kao Šokci. Vjerujem ipak da će moji sunarodnjaci shvatiti da je zapravo riječ da nas neke snage žele podijeliti, usitniti i razdrobiti, te da će kod popisa znati razlikovati pripadnost etničkoj skupini (bunjevačkoj) kojoj i sam pripadam i kojom se dičim gdje god bio, i pripadnost narodu (hrvatskom).

Interview za „Glas ravnice“ vodio:
Tomislav Vuković

„GLAS RAVNICE“ U PRITVORU

Subotica, 8. ožujka 1991.

Ulični prodavač glasila DSHV „Glas ravnice“ Meszáros Ferenc, zbog prodavanja ovoga lista 6. III 1991. god. blo je maltretiran od strane službenih organa i uz obrazloženje da prodaje ustaški list, priveden u obližnju policijsku stanicu. Zadržan je u njoj oko 2 sata, i nakon uvida u impresum lista pušten.

GLAS RAVNICE

Glasilo Demokratskog Saveza Hrvata u Vojvodini

Broj 6 Subotica, veljača 1991. Cijena 10 dinara

AMBASADOR SAD
g. VOKEN ZIMMERMANN POSJETIO DSHV

Embascador SAD u Jugoslaviji g. Voken Zimmermann sastao se, prilikom svoje posjete Subotici 13. II 1991. i s predstavnikom Demokratskog Saveza Hrvata u Vojvodini (DSHV) na čelu s g. Belom Tomasićem. Tijekom vrlo ugodnog jednosatnog razgovora g. Zimmermann je upoznao s položajem i situacijom DSHV-a, a glede trenutne političke situacije u Jugoslaviji, Srbiji i Vojvodini, kao i s uvjetima u kojima žive Hrvati u Vojvodini.

Tomislav Sekulić

— Embascador SAD u Jugoslaviji g. Voken Zimmermann u razgovoru s predstavnikom DSHV-a Belom Tomasićem.

- Bunjevci u Baji
- Barjak naš saslušanje
- Šifra „Bu

OTVORENO PISMO
Subotičkim novinama

Neargumentirani napadi SSS-a

← EKSPLOZIJA U KATEDRALI

(Dokumenti na str. 4)

U policijskoj stanici prema njemu su se poneli korektno, ističe Meszáros. Inače novine se slabo prodaju, jer se prema DSHV-u vodi pravi medijski rat, pa su ljudi uplašeni, kaže Meszáros.

V. S.

DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI

O NACRTU STATUTA AP VOJVODINE

PONUĐENIM NACRTOM STUPANJ AUTONOMNOSTI VOJVODINE SVEDEN JE NA NULU

I

Politički je neodrživo da jedan ovako važan dokument o statusu i funkcioniranju AP Vojvodine donosi jednostranačka skupština, a po njemu će se morati ravnati višestranačka. Na ovaj način usvojen dokument je u biti volja trenutno vladajuće stranke, bez obzira na javnu raspravu, jer ga u krajnjoj instanci usvajaju ipak delegati stranke koja ne predstavlja cjelokupno stanovništvo Vojvodine.

Zato smatramo da osnovni dokument Vojvodine može donijeti samo skupština koju će sačinjavati poslanici cjelokupnog stanovništva Vojvodine, odnosno poslanici koji će biti izabrani na višestranačkim demokratskim izborima.

Taj osnovni dokument će se morati brižljivo izraditi da ne bi imao tako teških manjakavosti kao predloženi nacrt Statuta AP Vojvodine, npr.:

— mora biti u skladu i s Ustavom SFRJ, kojim je Vojvodina definirana kao konstitutivni dio federacije;

— mora biti definirana teritorija AP Vojvodine i njezine izvorne nadležnosti;

— odredbe o ravnopravnosti naroda i narodnosti moraju jasno izraziti svaki narod i narodnost s njihovim jezicima, pismima i kulturi uopće, a ne da kao predloženi Nacrt izostavi tako veliki dio stanovništva Vojvodine kao što su Hrvati (po brojnosti treći narod u Vojvodini);

— da sadržajno istovjetne odredbe iz Ustava Republike Srbije ne prenosi u osnovni dokument Vojvodine, kao što je sada slučaj npr., s čl. 1, stav 2. Nacrta, itd. ...

Predloženim Nacrtom utvrđen položaj Vojvodine u biti je potpuno istovjetan položaju općine koji je utvrđen Ustavom SFRJ i saveznim Zakonom o osnovama sistema državne uprave i o Saveznom izvršnom vijeću i saveznim organima uprave.

Ponuđenim Nacrtom stupanj autonomnosti Vojvodine sveden je na nulu, pravno je neodrživ i smatramo da treba obustaviti sve radnje za njegovo donošenje i cijeli posao prepustiti novoizabranoj višestranačkoj skupštini AP Vojvodini.

II

OSNOVNE ZAMJERKE

Prije svega, o nekoj teritorijalnoj autonomiji APV ne može se uopće govoriti, jer Skupština APV, osim samoga Statuta nije ovlaštena niti jednu oblast autonomno (samostalno) urediti, odnosno donijeti propis na temelju Ustava SR Srbije i Statuta APV, dakle nema izvornih nadležnosti.

Stvari nedostatak ovakvog ovlaštenja Skupštine APV najizrazitije se ogleda u odredbi čl. 21. točke

2. Statuta, gdje je izričito propisano da odluke i opći akti Skupštine APV moraju biti u skladu s Ustavom, Zakonom i Statutom.

Isto tako i u čl. 1. utvrđeno je da građani ostvaruju prava i dužnosti utvrđene Ustavom i Zakonom. O Statutu niti riječi. Sasvim logično, jer Statutom i nije utvrđeno nikakvo pravo građana APV.

ZAKLJUČAK: Kao što je gore navedeno, ovako utvrđen položaj APV potpuno je istovjetan položaju općine koji je utvrđen Ustavom SFRJ i saveznim Zakonom o osnovama sistema državne uprave i Zakonom o Saveznom izvršnom vijeću i saveznim organima uprave.

O POJEDINIM ODREDBAMA STATUTA

Član 1. stav 2. Potpuno je nepotreban jer je sadržajno istovjetan s odredbom člana 108 stav 2 Ustava Republike Srbije.

Član 2. U završnom dijelu teksta ne može se govoriti o razvoju nacionalnih, kulturnih i drugih svojstava svog „područja“ nego „naroda i narodnosti svog područja“.

Član 5. Predložena odredba suprotna je odredbi člana 49. Ustava Republike Srbije, jer se predloženom odredbom narušava zajamčena sloboda izražavanja nacionalne slobode i kulture i sloboda uporabe svog jezika i pisma Hrvata u Vojvodini (izostalo je navođenje hrvatskosrpskog jezika, pored navedenog srpskohrvatskog jezika). Također ovom odredbom nije utvrđeno pismo srpskohrvatskog jezika, iako se ne bavimo lingvistikom, svi znamo da svaki pojedini jezik ima samo jedno pismo. Ukoliko je pismo srpskohrvatskog jezika ćirilica, onda to mora biti izričito utvrđeno. Isto tako izričito se mora utvrditi i službena uporaba hrvatskosrpskog (hrvatskog) jezika i njegova pisma — latinice. Inače ovo mišljenje se temelji i u odredbi člana 15. Statuta u kojem se spominje srpskohrvatski jezik i njegova pisma u množini — koja su to pisma i koliko ih je?

Član 10. I u ovom članu je izostavljen naziv hrvatskosrpski jezik.

Iznijetim primjedbama ukazujemo da je Nacrt neprecizan i ne odražava pravo stanje u Pokrajini, nadalje da ne nudi nikakvu autonomiju jer je ponuđenim Nacrtom stupanj autonomnosti Vojvodine sveden na nulu, pravno je neodrživ, i smatramo da treba obustaviti sve radnje za njegovo donošenje i cio taj posao treba ostaviti novoj višestranačkoj Pokrajinskoj Skupštini Vojvodine.

Zakon o vraćanju zemlje je skraćeni naziv Nacrta Zakona kojeg je sačinilo i stavilo na javnu raspravu Izvršno veće Republike Srbije, kao i naziv Amandmana Udruženja za povraćaj zemlje iz Kragujevca, te javne rasprave održane u Subotici 6. veljače 1991. godine.

Predmet raspravljanja je povraćaj imovine koja je oduzeta građanima na osnovu Zakona o poljoprivrednom zemljišnom fondu

de, ograde, voćnjake, šume i dr., a pogotovo ne pokretnu imovinu koja je oduzeta građanima po osnovu konfiskacije.

„OVLAŠTENIM GRAĐANIMA VRAĆAJU SE ONE NEKRETNINE KOJE SU IM ODUZETE PO ZAKONU O POLJOPRIVREDNOM ZEMLJIŠNOM FONDU I PO OSNOVU KONFISKACIJE“. To je osnovan i ljudski zahtjev svih zainteresiranih građana. Potrebno je naglasiti da je Zakon o agrarnoj reformi i

postupka, naročito s obzirom na veliki protok vremena od oduzimanja imovine.

U KOMISIJAMA ZA POVRAĆAJ IMOVINE, KAKO U I TAKO I U II STEPENU, PORED ORGANA UPRAVE I JAVNOG PRAVOBRANIIOCA, OBAVEZNO TREBA DA SU ZASTUPLJENI GRAĐANI, KOJI ĆE U SVAKOJ OPĆINI IMENOVATI SVOG PREDSTAVNIKA I ODVJETNIKA, a preporučljivo je da bude i jedan geometar.

ZAKON O VRAĆANJU ZEMLJE...

Naziv Zakona o vraćanju zemlje nije pravilan, jer ne obuhvata stambene zgrade, salaše, ekonomske i pomoćne zgrade, ograde, voćnjake, šume i drugo

iz 1953. godine, kada je zemljoradnički maksimum smanjen na 10 hektara, kao i povraćaj imovine konfiscirane građanima zbog tzv. „neizvršenih obaveza iz obaveznog otkupa poljoprivrednih proizvoda“.

Važno je napomenuti da je nakon prestanka obaveznog otkupa izvršena amnestija i rehabilitacija osuđenika od daljeg izdržavanja glavne kazne tj. zatvora sa prinudnim radom, a kazna konfiskacije imovine, kao sporedna kazna, do sada nije opozvana. Takav apsurd u pravnoj povijesti nije poznati

I Nacrt zakona i Amandmani sadrže veliki broj nedostataka i nepravilnosti, koji bi praktički toliko otežavali sprovođenje zamisli Zakona da njegova suštinska realizacija, tako reći, ne bi bila moguća. Pokušat ću skraćeno izložiti najbitnije primjedbe, koje bi trebalo obuhvatiti u konačni tekst Zakona radi mogućnosti njegove ispravne i efikasne primjene.

„VRAĆANJE IMOVINE“ bio bi pravilan naziv Zakona umjesto naziva „vraćanje zemlje“, koji ne obuhvata stambene zgrade, salaše, ekonomske i pomoćne zgra-

unutrašnjoj kolonizaciji sproveden u potpunosti već više godina ranije (još 1946. godine), tako da su ove nekretnine sve dodijeljene poljoprivrednim organizacijama, te pojedinci u pravilu neće biti tangirani, osim u izuzetnim slučajevima pri čemu je bilo i malverzacija u interesu privilegiranih pojedinaца. Izuzetno, ako je vrijednost povećana preko 3 puta, daje se novčana naknada.

VRAĆANJE NEKRETNINA TREBA DA OBUHVATI I ONU IMOVINU KOJU SU GRAĐANI U VRIJEME OTKUPA, RADI IZBJEGAVANJA ZATVORA, „DAROVALI“ OPĆENARODNOJ IMOVINI, ukoliko ovlaštenici postave takav zahtjev u određenom roku, jer je darovanje izvršeno pod teškom prinudom.

POSTUPAK DAVANJA NAKNADE ZA KONFISCIRANU POKRETNU IMOVINU TREBA SE VODITI PARALELNO, ALI ODVOJENO OD VRAĆANJA NEKRETNINA, da ne bi odugovlačio i otežavao postupak za vraćanje nepokretne imovine.

VRAĆANJE IMOVINE TREBA SPROVESTI PO SKRAĆENOM POSTUPKU predviđenom za osnivanje i obnovu zemljišnih knjiga, radi ubrzanja i pojednostavljenja

POTREBNU DOKUMENTACIJU DUŽAN JE POSTUPAJUĆI ORGAN PRIBAVITI PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI, ukoliko zbog protoka vremena i postupka prema oštećenima zainteresirani ne raspolaže dokumentacijom.

ZAKONOM TRABA PROGLASITI NIŠTAVNIM SVE AKTE I PRAVNE POSLOVE koji se odnose na prijenos prava vlasništva, korištenja ili posjeda nekretnina koje su predmet povraćaja, počev od momenta njihovog oduzimanja od vlasnika, a ne tek „posle stupanja na snagu zakona“ kako je predviđeno u čl. 12 Nacrta Zakona.

PORED OSLOBODENJA OD PLAĆANJA TAKSE, POTREBNO JE ZAKONOM NORMIRATI OSLOBODENJE PLAĆANJA POREZA NA NASLIJEDE, POKLONE I IZDRŽAVANJA za prijenos nekretnina na sadašnjeg ovlaštenika s obzirom da u proteklom periodu nisu mogli koristiti propise, koji su to omogućavali, niti lišavanjem mogućnosti korištenja za tako dugi period sada imaju sredstava za plaćanje ovih dažbina.

Smatram da bi prihvaćanje ovih prijedloga omogućilo pravilnije i brže sprovođenje Zakona.

M. S.

MANIPULACIJE NACIONALNOM PRIPADNOŠĆU HRVATA U VOJVODINI

Proces propadanja i povijesnog raskrinkavanja komunističke ideologije uveo je u političku, a mislim i u ekološku terminologiju jedinstveni pojam: „zagadenje informacijskog prostora“ kao paradigmu sraza propadajućeg ideološkog mračnjaštva i nadolazećeg tzv. „postindustrijskog informacijskog društva“. Sudarajući se s novim, dosad nepoznatim civilizacijskim kvalitetama, dogmatski boljševizam se pretvara u pošast krajnje iracionalnog i destruktivnog karaktera i gubi čak i ona uporišta na kojima je dosad gradio svoju stabilnost. Informacije postaju sredstvo političke manipulacije više nego ikad ranije. Nekad su snage demokracije jurišale na Bastilju, a danas na televizijske centre! Sav novinarski kadar produciran je po komunističkom receptu i za njegov račun. Većina novinara čuva svoj bijedni kruh služeći zahuktalom stroju političke propagande SPS-a, ne imajući pri tome ni interesa, ni smjelosti, ni znanja da se izdignu iznad razine pamfletskog pisanja. Neki od njih još uvijek žive u iluziji da na području informacijskog prostora još dugo neće moći biti prave konkurencije i da mogu slobodno prodavati marodu „rog za svijet“, a neki se možda nadaju da će dotle iz tog informativnog pakla pobjeći u mirovinu i to bez infarkta ili čira na želucu.

U takovoj situaciji se nesmetano i bezočno šire krajnje tendenciozne i informacije pamfletskog karaktera glede nacionalne pripadnosti Hrvata u Vojvodini.

Igra kojom se služi Socijalistička Partija Srbije — Opštinski odbor u Subotici toliko je prijava da očigledno predstavlja krajnje političko sredstvo kojim se služi stranka koja je u Subotici definitivno i za svagda izgubila tlo pod nogama. Umjesto da poslije 45 godina ideološkog totalitarizma izidu iz povijesti grada Subotice na mala vrata, pokriveni rukama po glavi, oni se usuđuju da nacionalnu pripadnost Hrvata pretvaraju u politički problem, što nije više nikakova politika, nego kršenje nacionalnih prava!

Svojim političkim potezima SPS se na ovim prostorima već mnogo puta osvjedočio kao neprijatelj hrvatskog naroda u Vojvodini. Smatram da je u osnovi ovakove politike tradicionalni sukob klasnog i nacionalnog. Zadržavajući ideološko nasljeđe Saveza komunista, SPS i dalje nastoji pod svaku cijenu sačuvati apsolutnu prevlast klasnog interesa, iako su klasne ideologije svugdje u svijetu doživjele propast. Urušavanjem prevlasti klase na globalnom istočnoeuropskom prostoru nacija sve više počinje pro-

minirati kao jedina legitimna historijska kategorija. Postajući svjesni ove činjenice komunisti — zagovornici društva predvođenog klasnom avangardom, počeli su igrati na nacionalnu kartu. Tako se dogodila najveća blasfemija da klasna avangarda spašava nacionalni interes! U ovom svjetlu treba gledati konverziju SKJ i SPS u Srbiji. Naravno, ovakova simbioza u perspektivi ne može prijeći okvire efemerne političke farse, ali s mogućim nesagledivim posljedicama. Dakle, ako već nije moguće nijekati legitimitet nacije, potrebno ju je pridobiti za klasni interes i to oslobađanjem iracionalnog nacionalističkog naboja socijalnih nezadovoljnika, što je i zaživjelo u sredinama sa srpskim većinskim stanovništvom, ali po cijenu odbijanja od sebe ostalih etničkih grupacija. Tako je nastao novi politički problem: kako razbiti one nacionalne jezgre koje su se našle na putu osvajanja svevlasti hibrida klasne avangarde i srpskog nacionalnog interesa. Pri tome pada u oči da SPS u srpskim etničkim sredinama inzistira na historičnom poimanju nacije do iracionalnih razmjera, a u etničkim sredinama drugih načina, što je najočitiije u Vojvodini, nastoji se naciji ne priznati pravo društvenog legaliteta i funkcije promotora društvenih promjena izmišljanjem novih nacionalnih entiteta bez historijske osnove! Na ovim prostorima se nacija i dalje po starom komunističkom receptu nastoje gurnuti u privatnost. **PODMEĆE SE TEZA DA IZVORIŠTE NACIONALNE IDENTIFIKACIJE NIJE HISTORIČNOST, NEGO VOLUNTARIZAM, DAKLE, NE „NACIONALNO PRIPADANJE“, NEGO „NACIONALNO OPREDJELJIVANJE“, ŠTO JE NESPOJIVO S OPĆEPRIZNATIM POIMANJEM NACIJE!** Nacija nije voluntaristička kategorija, nego historijska i samo poštivanjem svih određenja izvedenih na osnovi njene historičnosti, pravo svakog pojedinca na nacionalno izjašnjavanje može biti posve ostvarivo i slobodno od svih manipulacija!

Sve ovo u stvarnosti izgleda, na žalost, posve drugačije. Maksimalno se mistificira etničko podrijetlo vojvodanskih Hrvata, do vode se pred kameru neupućeni ljudi, kao npr. u emisiji „Panorama“, u prilogu „Bunjevac je Bunjevac“, osniva se „Bunjevačko-Šokačka stranka“ i slične perfidne aktivnosti na podrivanju hrvatskog nacionalnog bića u Vojvodini.

U ovakovoj konstelaciji, onaj dio hrvatske inteligencije i radništva u Vojvodini kojega je iznjedrio komunizam (tzv. „Subo-

tička deca socijalizma“ — termin skovan u isto takvim „Subotičkim novinama“, kao i njihovi idejni potomci), po inerciji je prešao iz SKJ u SPS i postao sredstvo preko kojega se obeščašćuje hrvatski narod. Ovaj „demagoški otpad socijalizma“, ili kako mi Bunjevci to kažemo, „oni što su Isusa tukli metlom“, nesvjesno obavlja svoju samoponižavajuću ulogu radeći protiv interesa vlastitog naroda!

Obmanjujući Hrvate u Vojvodini, mass-mediji pod apsolutnom kontrolom SPS-a pokušavaju minimizirati prisutnost hrvatskog naroda na ovim prostorima i uskratiti mu pravo nacionalne identifikacije. Umjesto toga, pokušajem uvođenja šifre „Bunjevac“ i „Šokac“ nudi se mogućnost identifikacije na razini daleko ispod kvalitete nacionalnog! Riječ je doista o getoizaciji i identifikaciji na razini jednog geopolitički kulturno i privredno marginalnog područja Srbije. Nama, Hrvatima u Vojvodini, nisu potrebne nikakove Ane Prčić, Ane Rudinski, Ljiljane Brđanin, Toniji Bedalovi i njima slični da nam govore tko smo i što smo! Mi možemo biti Bunjevci i Šokci u intimnom krugu dobronamjernih ljudi, ali za sve ostale znane i neznanne možemo biti samo i isključivo Hrvati!

Statistike pokazuju drastičan trend asimilacije Hrvata u Vojvodini i stoga je prije potrebno što prije uvesti hrvatski književni jezik u škole na područjima Vojvodine gdje žive Hrvati, kao osnovnu kulturnu i egzistencijalnu potrebu ovog naroda.

Dr Ivan Dulić

ДНЕВНИК★

— 1981. ГОДИНЕ —

ВАЈАЊЕ БУЊЕВАЦА

СПРЕ

ГЛАСИНЕ ИЛИ НЕШТО ДРУГО?

3 ПЛАШИ СРЕМ

10 ДИНАРА

буњевци

POVODOM PISANJA J. ZURKOVIĆ U „SREMSKIM NOVINAMA“

REKLA, KAZALA

Čitajući tekst „Reče mi jedan čovek na jednom mestu“ g-de J. Zurković ne može se ostati ravnodušan. G-do Zurković čast i etika novinarske profesije vam nalažu kada o nekim pojavama pišete da to činite uz argumente i uz provjerene informacije. Kako ste se u pomenutom tekstu okomili na DSHV i Hrvate u općini Šid red bi bio da se neke stvari razjasne.

Prvo: U tekstu stalno pominjete jedan čovjek, na jednom mjestu, jednom prilikom rekao itd. Zašto ne kažete o kom čovjeku, o kom mjestu, i o kom vremenu se radi — odgovor je jasan to ne možete ni reći jer taj čovjek, ni to mjesto i ne postoje već su bezimni ljudi postali vaši (da li samo vaši) specijaliteti kao zbir vaše mašte, dobro znane bolesne mašte zadojene nevidenom mržnjom prema svemu što je hrvatsko.

Drugo: Ponovo pominjete „ustaški telegram“ zašto g-do sadržaj tog navodnog teleg-

rama i ime pošiljaoca ne objavite u „Sremskim novinama“ — reći ću vam: to ne možete učiniti jer znate da taj telegram ne postoji, a vi ipak pišete na osnovu rekla-kazala bez dokaza.

Treće: Kad god je DSHV davao podršku vrhovništvu Hrvatske davao je u smislu da nastale probleme rješava mirnim putem i zakonitim putem a to nadam se ne može biti sporno.

Četvrto: Vrlo često čitamo o HDZ-eovskom naoružavanju mjesta sa većinskim hrvatskim stanovništvom u Srijemu, pa tako i u općini Šid, pa zašto ne dodete u stanicu SUP Šid pa ih ne pitate da li ima takvog organiziranog naoružavanja, da li se oružje dijeli iz kamiona itd. Evo i odgovora: to ne provjeravate jer i sami znate da je to laž kao i mnoge druge koje koriste određenim političkim krugovima čiji ste vjerni sluga, a sve sa ciljem da se tim lažima uznemire i isprovociraju i Srbi i Hrvati. Na sve to vam u ime DSHV poručujem ako ste tim lažima i vaš kao i drugi listovi uspjeli uznemiriti i isprovocirati nekužni srpski narod i nepotrebno ga dovodite u sukobe sa vlastima u Hrvatskoj i BiH, sa Hrvatima vam to neće uspjeti, jer mi cilj takvih podvala znamo i na njih nećemo nasjedati i kao lojalni građani ne želimo sukobe sa organima vlasti na teritoriju gdje živimo, već sve probleme želimo riješiti mirnim putem.

Pitate nas zašto se ne oglašavamo u vezi sa mnogim pitanjima, a vrlo dobro znate da u sredstvima informiranja ne možemo dobiti ni riječ ni prostor, jer su oni velikodušno rezervirani za vašu patološku mržnju i nevidene laži o svemu što je hrvatsko.

Iz tih razloga ne mogu shvatiti ni zamisliti kako biste popunili prostor u „Sremskim novinama“ kada ne bi bilo „HDZ, vrhovništva, ustaške države, ustaške ideologije, DSHV, naoružavanja, spiskova“ i drugih, oprostite na izrazu, bljuvotina nad kojima se svi zgražavamo bez obzira na pol, vjeru i nacionalnu pripadnost.

U na kraju, kao „specijalista za hrvatska pitanja“ kako ste sebe sami predstavili na ručku u Gibarcu poslije osnivačke skupštine DSHV još jedno razjašnjenje o vašoj tvrdnji da su „Sremske novine“ oduvijek služile zajedništvu i suživotu svih naroda moram vam reći da su to zaista i činile do prije godinu-dvije, ali to više ne čine i zato Hrvati u Srijemu „Sremske novine“ ne smatraju i svojim novinama, a to bi trebale biti kao što bi trebale biti novina svih naroda i narodnosti koji žive u Srijemu o tome g-do Zurković razmislite ako imate vremena od zauzetosti proizvodnjom laži i širenjem mržnje.

Čindrić Milan — predsjednik Podružnice DSHV Kukujevcima

PRILJAVA NEMOĆ

Već duže vremena vodi se pravi medijski rat protiv svega hrvatskog u Vojvodini. I biti Hrvat ovdje nije baš ugodan i lijep osjećaj, i oni, koji se sa pravom zalažu, za jedinstvenu Srbiju, ako to ne mogu razumjeti, morali bi to shvatiti. Približavanjem popisa ta žestina se uvećala i usmjerila na nepriznavanje pripadnosti Bunjevaca hrvatskom narodu. Neotuđivo pravo svakog građanina je da svoju nacionalnu pripadnost iskaže po svom ličnom uvjerenju, i to nije sporno. Ali zastrašujuća je ona prazna osporavajuća arogancija kojom izvjesni pojedinci negiraju nacionalno povijesni kolektivitet Bunjevaca. To prazno tamburaško udaranje, Bunjevci su Bunjevci i samo Bunjevci, jeste najordinarniji vid osporavanja njihovog hrvatskog nacionalnog identiteta, jer ih svjesno odvaja od kulturne baštine koju su recimo stvarali: Antun Gustav Matoš, Albe Kokić, Blaško Rajić, Ante Sekulić, Balint Vujkov, Ivan Prčić, Lazar Merković, Petar Šarčević, Petko Vojnić Purčar... prostor ne dozvoljava širu elaboraciju ovog problema, kao i nabranje drugih zaslužnih imena.

No, posebnu pažnju šire jugoslovenske kulturne javnosti, kao fenomen netrpeljivosti prema tom pitanju, zaslužuju neprimjereni napadi na glasilo DSHV „Glas ravnice“ u novosadskom „Dnevniku“, beogradskim „Večernjim novostima“ te nezaobilaznoj „Ekspres politici“. Zajedničko svim tim napisima jeste da ne promišljaju tekstove o kojima sa takvom žestinom žuci pišu, nego se prizemno bave autorima, stavljajući se tako više u ulogu nekog doušnika nego novinara. U svom napadu „Ekspres politika“ ide najdalje, što i ne čudi, pa ime tog člankopisca treba spomenuti, a to je izvjesni novootkriveni stručnjak za Pitanje Bunjevaca, Nikola Marinović, koji u „Glasu ravnice“ nalazi veću opasnost po ovu sredinu nego od podmetnute bombe pod vrata subotičke katedrale. Piše N. M. svoj galimatijas a u stopu ga prati i Petar Ignja višednevni zaljubljenik u Bunjevce pa u NIN-u između drugih nebuloza navodi da su svećenici, koji se obraćaju i Bunjevcima, pravi monstrumi u mantijama. I tim i takvim tekstovima, žele se predstaviti kao pravi borci za stvar Bunjevaca. No, nadamo se da ti tekstovi više nisu toliko opasni, mada su dovoljno prljavi, da čisto ukažu, na stvaralačku nemoć svojih autora pa ne mogu čestito da napišu ni prljavi tekst.

Vojislav Sekelj

PRIOPĆENJE

DEMOKRATSKOG SAVEZA HRVATA U VOJVODINI POVODOM DEMONSTRACIJA U BEOGRADU

Subotica, 11. ožujka 1991.

Kao demokratska stranka mi dajemo podršku svim demokratskim metodama u borbi za iznalaženje političkih rješenja, a mirne demonstracije su tekovina svih parlamentarnih demokracija.

Ne možemo se složiti sa uporabom nikakve sile u cilju suzbijanja mišljenja ili zahtjeva građana ove Republike, a još manje možemo odobriti uporabu sile da bi se očuvale neke fotelje.

Smatramo da su studentski zahtjevi sasvim opravdani, jer su na tragu otvaranja novih demokratskih procesa. Demokratskičnost jedne zemlje mjeri se otvorenosću i objektivnošću njenih sredstava informiranja. Medijski rat kao i medijska blokada koja je sada na djelu mogu imati negativne posljedice za budućnost ovog društva.

Stoga dajemo punu podršku zahtjevima studenata i smatramo da oglašavanje vladajuće stranke o studentske zahtjeve vodi ka sve dubljoj društvenoj i političkoj krizi našega društva u cjelini.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini

Osnivačka skupština PO DSHV u Sremskoj Mitrovici

IZBORIĆEMO SE ZA PRAVA KOJA KAO NAROD IMAMO

Pred 39 članova, 7. X 1990. godine u Sremskoj Mitrovici održana je Osnivačka skupština podružnice DSHV.

U Sremskoj Mitrovici ima oko 6—7 tisuća Hrvata, njihova zastupljenost u strukturama Općine je nedovoljna, čak i poražavajuća. Hrvati su mogli napredovati u službi i u upravi samo onda ako bi se odrekli svog nacionalnog identiteta i pisali se kao Jugoslaveni. Dobar dio to nije htio ni mogao pa je ostao na marginama života. I u mješovitim brakovima gubio se nacionalni identitet, jer ako su Hrvatice udate za Srbe djeca su bila Srbi, a kod Srkinja udatih za Hrvate djeca su Jugoslaveni, pa i Srbi, što je dovelo do naglog smanjenja broja Hrvata.

Razgrađivanje našeg nacionalnog bića vršilo se i preko kulture. Hrvatske kulturne ustanove bile su do

rata najnaprednije u gradu, postojala su dva pjevačka društva „Tomislav” i „Nada”, dva zanatlijska udruženja i sav kulturni rad odvijao se u Hrvatskom domu. Dom je posjedovao i veliku knjižnicu i kino dvoranu. 1941. godine Mitrovica je imala 16 tisuća stanovnika, a više od dvije trećine bili su katolici — Hrvati, Nijemci i ostali. 1945. godine dom se oduzima i prelazi u društvenu svojinu i nastaje opći kaos tako što se Knjižnica pali, a namještaj i kino aparatura su odveženi u nepoznato i prestaje svaki rad do današnjeg dana.

Poslije svih tih nedaća koje su nas snašle odlučili smo da osnujemo PO DSHV i da se izborimo za prava koja kao narod imamo.

PO DSHV
SREMSKA MITROVICA

SVETA MISA ZA ŽRTVE NASILNOG OTKUPA

Dana 20. ožujka 1991. godine u subotičkoj katedrali održana je sveta misa za dušnice za sve one koji su na bilo koji način podnijeli mučeništvo za vrijeme brutalnog procesa konfiskacije i prinudnog otkupa poljoprivrednih proizvoda u razdoblju od 1946. do 1952. godine. Većina tih ljudi nije više među živima, ali su događaji ostali duboko urezani u svijest njihovih potomaka, kao i cijelog našeg salašarskog bunjevačkog svijeta.

Točno prije godinu dana, 20. ožujka 1990. godine, skupina salašara u Đurđinu prvi puta se okupila da bi javno iznijela zahtjev za vraćanjem otete imovine i za rehabilitacijom nedužno ubijanih, mučenih i progananih.

I kada se već činilo da će dugovječna komunistička tortura uspjeti zatomiti svoje krvave zločinačke tragove, u ime ostvarenja lažnog ovozemaljskog eshatona, povijesni tijek je krenuo drugim pravcem.

Mnoge suze i mnogi jecaji onih davnih vremena tek danas dobivaju svoju zasluženu duhovnu dimenziju. Mnogi naši stari ostaviše kosti po komunističkim logorima u Dečanima, Peći, Vršcu i drugdje, mnogi doživješe strašne fizičke i duševne patnje, mnoga djeca bijahu gladna, mnogima razoriše obitelji i uništiše duhovnu srž našega naroda, ali neka znaju da im je sve to bilo uzalud jer će ovaj narod opet uspraviti svoju kičmu i pronaći svoju budućnost, svjestan da nikakova sotonska ideologija ne može zarobiti povijesni tijek, jer kako kaže sv. Augustin: „Ti pak Gospodine, uvijek djeluješ i uvijek počivaš; ti ne vidiš u vremenu, ne pokrećeš se u vremenu, ne počivaš u vremenu, a ipak činiš stvari koje vidimo u vremenu, činiš i sama vremena i počinak od vremena.” (sv. Augustin, Ispovijesti, gl. 37., str. 345.)

Dr Ivan Dulić

KOME SMETA MIR U SOTU?

POČINJU SE ZAPLAŠIVATI HRVATI I POKUŠAVA MEĐU NJIMA STVORITI RAZDOR

Tijekom drugog dijela veljače Sot je bio poligon za eksperiment koji bi se mogao nazvati: „kako diskreditirati DSHV u očima kako Srba, tako i Hrvata“. Dobar dio Soćana upoznat je sa provokacijama i lažima koje su bile podmetnute organizatorima osnivačke skupštine i rukovodstvu Podružnice DSHV-a u Sotu u posljednjim mjesecima. No, sve je to bila šala, naspram onoga što smo doživjeli (a ja pogotovu) u drugom dijelu veljače.

Počelo je širenjem dezinformacija o navodnom naoružavanju „kalašnjikovima“ i eksplozivom, pripadnika DSHV u mjestu.

Ponosni na svoje

Naravno, izvor takvih informacija se navodno ne zna, ali nije teško pogoditi nam, gdje se ta „kaša“ zakuhala. A dio pučanstva „bombardirano“ vijestima „MITELA“ i „Političkih“ izdanja o naoružavanju „Tudmanovih jurišnika“ i ugroženosti srpskog naroda, te ustašoidnosti svega što je hrvatsko, nasijeda na te priče.

A kako je u pitanju i popis stanovništva, ti sijači mržnje i straha vjerojatno se nadaju da će se povećati broj Jugoslavena a smanjiti broj Hrvata. Koliko će u tome uspjeti, ostaje da se vidi poslije popisa.

Kako među Srbima u Sotu imam mnogo prijatelja, bilo je to trn u oku i trebalo me je sa njima posvadi i stvoriti opću psihozu straha, što je djelomice uspjelo, ali napominjem im da me nisu posvadi s tim ljudima. Dapače!

Vjerujem, da sam nakon razgovora sa njima, dokazao tko je u pravu, a tko se koristi lažima i podmetačinama. Kuće su nam, jasno, proglašene „HDZ-ovskim, tudmanovskim i ustaškim“, a mene su unaprijedili u „šefa ustaša u Sotu“. Koliko je to sve skupa mizerno i nisko od takvih ljudi, neka procijene čitatelji „Glasa ravnice“ i svi razumni ljudi.

No, idemo dalje! Kako nisu uspjeli sa „kalašnjikovima“ pronadenim u mojoj kući (baratalo se sa ciframa od 1—10 komada) ti

„pouzdani“ informatori i kovači „bratstva-jedinstva“ pribjegavaju onome što je svakom ljudskom biću odvratno i sramno!

Među pučanstvo se ponovo pušta „pouzdana informacija“ o spisku koji je pronaden u mojoj kući. A na spisku su navodno imena svih Srba, kao i Hrvata koji žive u mješovitim brakovima, pa čak i imena djece koje će pripadnici DSHV-a u Sotu poklati u nekoj zamišljenoj „noći dugih noževa“!

Mislím, da ne moram objašnjavati kroz koje sam situacije prolazio i koje provokacije doživljavao tih dana. Zaplašenim ljudima bilo je teško objasniti i uvjeriti ih da su to samo laži i provokacije sa ciljem da se u Sotu razbiju dobri odnosi između Srba i Hrvata.

Uza sve ono što sam opisao, u Sotu se svakodnevno može sresti rezervni sastav policije koja strojnicama na ramenica pojačava psihozu straha među uznemirenim pučanstvom.

Kako se ovo dešavalo u više mjesta šidske općine, ostaje nejasno, zašto policija i nadležni općinski organi nisu preko lokalnih sredstava javnog priopćavanja demantirali takove glasine?

I kako više nismo mogli trpjeti sve to (a posebno ja, glavna meta napada) predsjedništvo Podružnice DSHV-a u Sotu, napisao je u centru mjesta obavijest, gdje se navodi da ćemo one, koji šire neistine o naoružavanju i slično, krivično goniti.

Nakon toga malo su utihnuli oni, koji su ovo zakuhali, pa neka sada objasne mještanima odakle im takove informacije, kad se dokazalo da ništa od toga nije tačno. Mogu li im uopće više vjerovati pošteni ljudi?

Jasno je — NE!

Drago mi je što će se neki u ovom tekstu prepoznati i što će ih napose, prepoznati i oni što su im povjerovali.

A ja im opraštam, jer ljudski je i kršćanski praštati. No, povijest im i pokoljenja neće oprostiti.

Jednog dana, sudit će im povijest. A ona je najbolji i najpravičniji sudac.

Srdačni pozdravi.

Dorde Živković, predsjednik
Podružnice DSHV-a u Sotu, v.r.

LIJEP NAŠA U GIBARCU

MORAMO NAVIĆI ŽIVJETI U RAZLIKAMA, PRIZNAVAJUĆI I DRUGIMA ONO ŠTO ZA SEBE ZAHTIJEVAMO — REKAO JE G. BELA TONKOVIĆ

U Gibarcu kod Šida osnovana je MO DSHV. Skup je počeo vrlo svečano uz spontano pjevanje hrvatske himne. Osnivačkom skupu je prisustvovalo više od 200 osoba, među njima čelnici DSHV mr Bela Tonković i dr Milan Bičanić kao i mnogi drugi gosti i uzvanici uz prisustvo sredstava javnog priopćavanja.

U svom govoru mr Bela Tonković se osvrnuo na nužnost osnivanja DSHV i njegovog djelovanja kroz mjesne organizacije i podružnice.

G. predsjednik je prekidan burnim aplauzima, a na kraju njegovog izlaganja na binu su pristupile dvije djevojke u narodnim nošnjama i poklonile mr Beli Tonkoviću ručno rađeni svečani kumovski peškir i buket cvijeća.

Dr Milan Bičanić je govorio o programu stranke i aktualnom političkom trenutku, naglašavajući da nas se optužuje za nacionalizam kako bi se prikrilo svoj vlastiti i još ekstremniji. „Vuk komunizma je još uvijek među nama ima svoje poslušnike, ali demokracija je jača, vitalnija, njena perspektiva tek nam se otvara. Mnogo posla nas očekuje jer demokratske promjene traže da se i mi sami moramo mijenjati. Lako je puhati u zube ali vrlo teško u mrtvog vuka, hoću reći da nam se ništa neće pokloniti nego da ćemo se za sve od sada morati sami izboriti“ — rekao je Bičanić. Govorili su mnogi prisutni, među njima Ilija Plavotić iz Morovića.

Skup su pozdravili predstavnici podružnice iz Plavna, te predstavnik HSS Marin Mađarević. Zapažen je govor g. Marijana Martinovića novoizabranog predsjednika MO DSHV Gibarac, koji reče da je sve ovo došlo u pravi čas, jer kako napominje bili smo Hrvati, pa onda bre Hrvati a na kraju bi postali bre Srbi katoličke vjere. Svaki se narod po nečemu prepoznaje. Mi imamo svoje znamenje, svoju povijest, svoje običaje, svoju kulturu, po tome se prepoznajemo i time se ponosimo.

Osnivačkoj skupštini MO DSHV je predsjedavao g. doc. dr Andrija Pozderović koji je, kako reče, uložio sav svoj autoritet kako bi drugi uvidjeli da nema razloga za strah da je naša stvar pravedna u skladu sa svim pozitivnim propisima civiliziranog društva. Naše je prirodno pravo da imamo svoje mišljenje i naravno mi ćemo ga oblikovati kroz političku stranku DSHV.

Posredovanjem g. dr Pozderović-a javnosti je upućen proglas kojega je skupština prihvatila. U njemu se traže jednaka prava za sve građane a isto tako i jednake obaveze građana da poštuju institucije pravne države kako mi Hrvati to činimo u Srbiji, tako to isto trebaju činiti i Srbi u Hrvatskoj.

Poslije svečanog skupa pripremljena je bogata zakuska u prostorijama lovačkog doma u Gibarcu.

M. Bičanić

VALJA PRIPAZITI

Zahvaljujem i na najnovijem broju 6 „Glasa ravnice“. Sadržajan je. Donosi mi neophodno potrebne informacije. Jedino je diskutantna izjava g. Mujića da „danas u cijeloj Mađarskoj ne postoji ni jedna hrvatska škola“. Jer smo nedavno svi čitali u „Glasu Koncila“ br. 6/1991. od 10. veljače na str. 18 „da je Santovo jedino hrvatsko selo koje je uspjelo sačuvati osmogodišnju školu na hrvatskom jeziku“ te da „župnik Augustinov i upravitelj škole Đurić mole svoje sunarodnjake da se pokrene akcija za prikupljanje knjiga na hrvatskom za santovačke učenike“. Dapače, ta je informacija dana pod naslovom „Apel hrvatske škole u Mađarskoj“. Na ove stvari valja pripaziti, jer nema goreg neprijatelja zajedničkom dobru od neistine. Te dvije disonantne violine valjalo bi uskladiti. Uskoro ćemo se vidjeti.

Želim vam Sretan Uskrs
dr Tomo Vereš

Sremsko bockalo

EH TA DEMOKRACIJA...

Kao prvo, odgovor na pitanje otkud „sremsko bockalo“ kad već imamo „bunjevačko“. E, kad Bunjevci mogu nekoga da bocnu svojim britkim jezikom i perom, zašto ne bi mogli i mi u Sremu. A u Sremu ima svašta. Recimo prvo napadaju našu stranku što je izjavljeno to i to, te ruši se bratstvo i jedinstvo, truju ljudi i sl. Kad ništa ne izjavimo, onda nas napadaju što nismo ništa saopćili jer ćutanje je odobravanje.

Zbog toga neki toliko galame i pričaju o nama. Recimo, pored onog naoružanja, svi smo mi bili par puta u pritvoru zbog politike, je li. Tako, na nedavnom skupu SPS-a pripadnici partije mira, prosperiteta i napretka, pitali su kako se to DSHV i SPO slažu kad su oni kao rogovi u vreći. Iako su rogovi, okreniće se zajedno, protiv SPS-a, zna se.

Tako neki listovi prenose tekstove iz našeg lista, kritikujući nas. Stigli smo i do beogradske štampe. Još nismo bili na TV Beogradu pošto su bili zauzeti oko mitinga opozicije protiv SPS televizije. Bolju reklamu ti „renomirani“ listovi ne mogu dati „Glasu ravnice“, još samo da objave gdje se naš list može kupiti i planuće nam tiraž.

Nas još kritikuju i neki naši ljudi, misleći da smo produžena ruka HDZ-a i da unosimo nemir u lijepu našu Vojvodinu, jer ti isti ljudi gledaju „Miteviziju“ i čitaju njihove novine. Zato se usporilo sa osnivanjem podružnica i mjesnih organizacija. Inače, kad se osnuje DSHV u Zemunu i Novom Beogradu, morat ćemo promijeniti ime u SHS tj. Savez Hrvata Srbije. Možda onda nećemo biti sumnjivi element. Toliko zasad, do sljedećeg broja, ukoliko ga demokratski ne zabrane.

„BOCKO“

SVE VIŠE PRISTALICA

Plavna, 9. ožujak 1991.

Podružnica DSHV – Plavna i pored stalnih provokacija i pritisaka kojima je izložena, stiće sve više pristalica. U cilju normaliziranja stanja u MZ Plavna, poduzeli smo konkretne korake i pokrenuli inicijativu za sastanak sa političkim strankama na ovom području. SO Bač preko lokalne radio stanice i pojedinaca iz SPS-a uporno nastoji da nas kompromitira izmišljenim i neargumentiranim optužbama. Unatoč svemu tome, građani sve više uviđaju gdje je istina. Rukovodstvu DSHV, članovima i simpatizerima puno uspeha u daljem radu.

Podružnica DSHV

Plavna

(nastavak sa 1. strane)

U toj, po moći odlučivanja nesrazmjernoj proporciji, ukazala se suština mnogih naših nesporeda, a to je, da Jugoslavija nije tek puka aritmetička suma republika i pokrajina, nego unutrašnja potreba malog čovjeka iz naroda za redom a ne za vođama. A nema reda bez demokracije, demo-

kracije bez politike, politike bez slobode, slobode bez kruha!

I na pitanje, kuda ideš Jugoslavijo, danas, poslije 9. ožujka, može se odgovoriti – dogodio se Beograd!

A mnogi političari, zabrinuto mogu odahnuti, jer na njihovu neozbiljnost polako navikavamo, i da je više mesa i

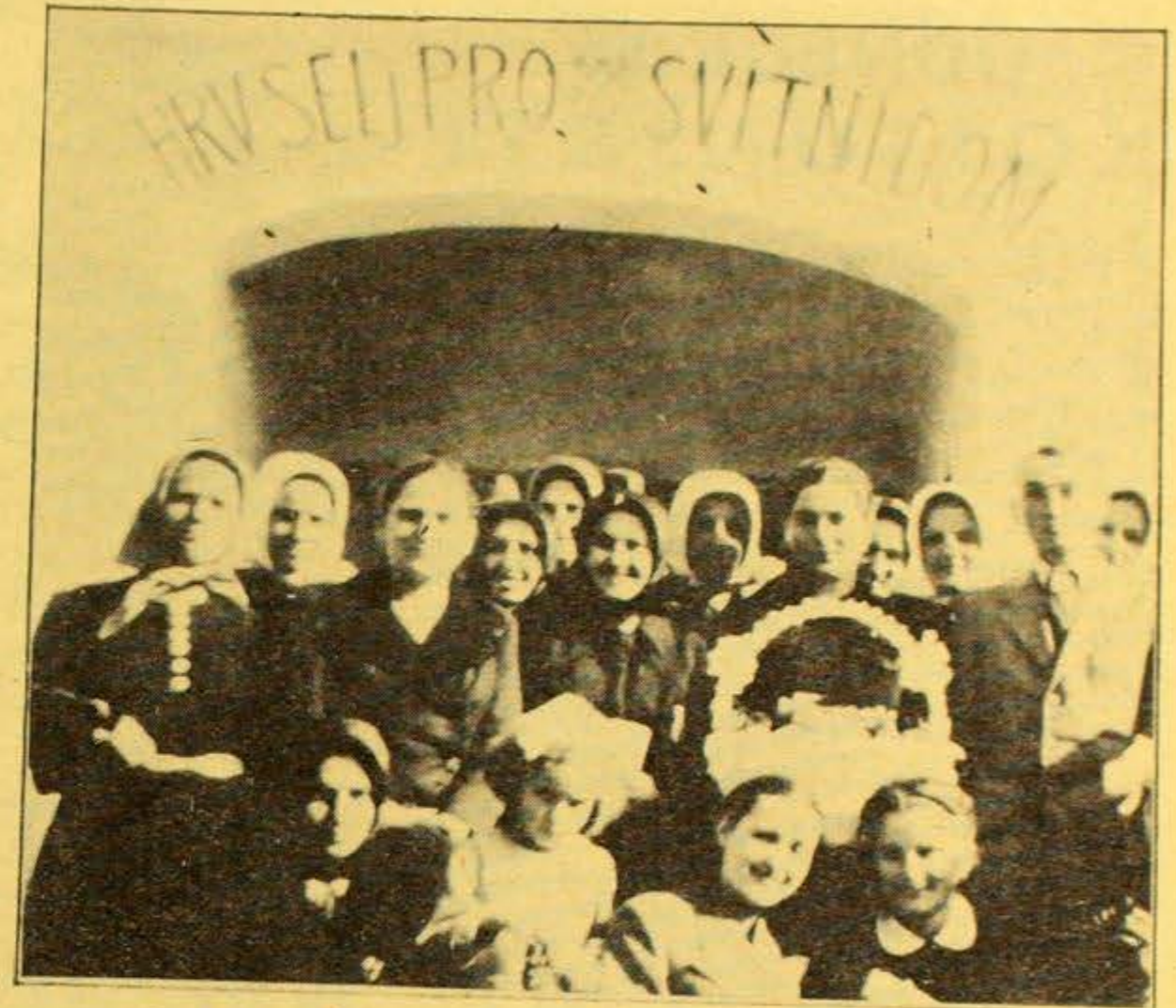
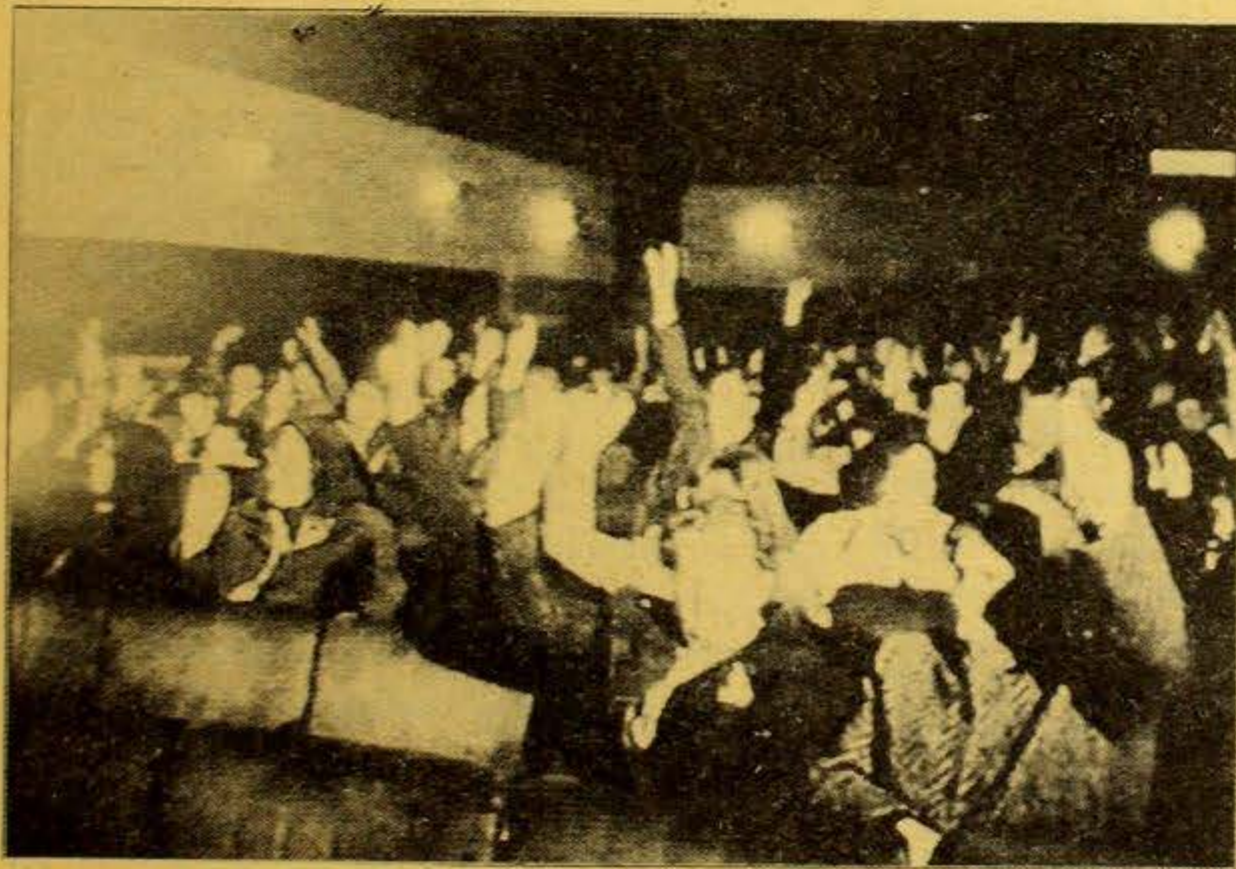
kruha po glavi čovjeka iz naroda, služili bi za uveseljavanje. A ovako poručujemo, Jugoslavija više nije i ne bi smjela biti ime mašine, za proizvodnju neprijatelja, nego živo jedinstvo razlika za čiju se privlačnost moramo boriti – ab ovo!

Vojislav Sekelj

Subotica, 17. ožujak 1991. god.

TAVANKUĆANI VRATILI HRVATSKO IME

Pred oko 150 nazočnika 17. ožujka je u Domu kulture u Tavankutu održana godišnja Skupština KUD-a „Matija Gubec“ u Tavankutu. Na Skupštini donesena je odluka, većinom glasova prisutnih, o izmjeni naziva Društva u Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo „Matija Gubec“. Na taj način je vraćeno ime

Snimljeno u Tavankutu 1936. godine

Društvu pod kojim je nazivom daleke 1946. god. i bilo osnovano, a pedesetih godina ukinuto. Tako je ovo prvo i jedino Društvo u Vojvodini danas, kojem je nakon dugog niza godina u naslov vraćen pridjev „hrvatsko“, pod kojim društvo želi djelovati u nastojanju očuvanja Bunjevačkih narodnih običaja i tradicije.

Nakon održane osnivačke skupštine položen je lovorov vijenac na bistu Matija Gupca, koja se nalazi u obližnjoj školi, kao i vijenac na grob tavankutskog pjesnika Ivana Prčića, Gospodara, jednog od osnivača Društva.

V. S.

DA – Hrvatskom imenu

„ŠLINGERAJI“ CECILIJE MILANKOVIĆ

Svaki put zastanem, ne malo zadivljen, kad zapazim neko djelo, neko činjenje, ili neku riječ čija je čežnja da se iskoči iz sopstvene svakodnevice. — Rekao je ovo gospodin Marin Skenderović otvarajući 8. ožujka u vestibulu Gradske kuće, izložbu slika čije su autorice, žene, članice likovne sekcije KUD-a Bunjevačko kolo.

A jedna od onih koja uspješno iskače iz svoje svakodnevice je gospođa Cecilija Milanković stomatološka sestra u penziji. Bavi se slikanjem od ranog djetinjstva, a aktivnije od 1970. g. U početku slika mrtvu prirodu, zatim krajolike na kojim preovladavaju motivi salaša, Palića te okolice Subotice, da bi kasnije, inspirišući se pjesmama Cezarca i Jesenjina, počela slikati apstraktne slike. U posljednje vrijeme najveću pozornost obraća na slikanje bunjevačkih, uglavnom djevojačkih narodnih nošnji. „Došlo je vrime kad je u meni nešto progovorilo, kad želim da ovikovičim tu našu lipu bunjevačku nošnju“. Kaže gospođa Milanković i nastavlja: „Nastojim prikazati divojke onake kake su doista i bile — visoke, tanke i elegantne sa puno ukusa u tom oblačenju. Da se vidi da je to bila jedna dugogodišnja tradicija i da se vidi da smo imali dobre korene“.

Cecilija Milanković slika tehnikom pastela, članica je likovne sekcije KUD-a „Bunjevačko kolo“. Iza sebe ima desetak samostalnih izložbi te puno zajedničkih i oko stotinjak naslikanih slika. Na izložbi u Gradskoj kući gospođa Milanković se predstavila s četiri svoja rada: „Divojka u plavom“, „Divojka u vinčanici“, „Mlada žena u svečanoj nošnji“ i „Dvi druge u svili i šlingeraju“.

I dok mnogi od nas samo ponekad uspiju iskočiti iz sumorne stvarnosti, svakodnevice ove interesantne, nadarene i nadasve prijatne žene su njene slike, i nastojanje da kroz njih svom narodu povрати dostojanstvo, koje se tako upečatljivo očituje sa njenih slika, a koje je tako potrebno u ovim vremenima.

Zvonimir Sudarević

„Slap“ Cecilije Milanković

ODNEĆE TE KOMUNISTI

Prošle nedilje bio ja priko „Velike bare“ kod mog strike, nadivani se mi o svemu i svačemu. Strikin sin bio u ratu u Zalivu, a moj nećak na demonstracijama u Beogradu i eto ti divana koliko voliš. Kaže meni striko od tog Saddama nema većeg zla. I dica već znadu o njemu i boje ga se ko vruga. Kad dica ne slušadu, a bačo samo drekne — ODNEĆE TE SADDAM — i da vidiš, oma reda.

Još kažu: običaji se ne minjaju — ta nije istina! Evo čim sam se vratio iz Amerike očo sam kod rodbine da se ispričavamo. Divanimo mi tako kad odjedared mali Franjica, jedva da i ide, latio se za čašu — i on bi pio rakije. Kažem ja njemu: „Ne smiš pit rakije, odneće te bubuš“. Mislite da me fermo, ma kaki. Živ ko čigra, samo gleda di će šta privrnut. Vidim ja da bubuš više ne pali. Baš uto uđe bačo; nismo se redovno ni pozdravili, kad će Franjica opet za čašu, ta jednu je već razbio danas. Kad je bačo vidio koliko je sati, drekne na Franjicu — ODNEĆE TE KOMUNISTI! A Franjica odjedared problidio, ko da si ga livčom ošinio. Smirio se i u čošak sio i ni da makne.

„Eto“ — kaže bačo — „kod mog derana ni bubuš više ne pomaže. Al kad mu spomineš komuniste oma pristane prkosit. Kad smo gledali na televiziji kako su u Beogradu voštali po dici, pito mene deran ko su ti što su tako ispričijali tu dicu. Pa reko, to su komunisti. A deran pito, neće valja i njega odnet. A ja njemu odgovorim, cigurno će te odnet ako ne budeš dobar. I eto od to doba kad mu spomineš komuniste, ko da je vruga vidio“.

bač Ento

BUNJEVAC S GOVERNOM MANOM

Najnovija istraživanja su dokazala da je Bunjevac Srbin sa govornom manom, a Mađar je Srbin sa znanjem stranog jezika!

KAD JE PRELO NEK JE PRELO

Tavankut

Jeto možemo se pofalit da smo imali, nedavno, jedan divan događaj osičaja našeg Bunjevačkog svita. Okupili se na „Prelu“ drugput, kako čuje, posli prijašnji zabranjivani prela i lipo se, uglavnom, proveli. To, lipo, kažem samo zato da nebi, oma na početku ovog što imam kasti, kogod pomislio da baš ništa nije bilo lipo.

Kad sam polazio na „Prelo“ meni je moj dida kazo: „Poručite njim da i ode ima još Bunjevaca, ima i još zbunjeni.“ Ja se malo niki zamislio, pa očo. Ko, velim, važno da ja idem na prelo. Al, to je to, što, kad sam došo kući, zbunjen lego spavat.

Sad, cigurno, ostite da je tu spremam niku kritiku, el, ja bi kazo, moje viđenje stvari. Bože moj, valda već mož malo demokratski — ku što bi onaj kazo. Moram kazat da me je nastupanje izvođača bunjevačkog folkloru posebno oduševilo. Tu Si, niki, volio malo izdignit Tavankučane, koji, zna se pod kakim uslovima rade, a imali su šta pokazt. Ali su me takođe i drugi oduševili. KUD iz Santove iz Mađarske je prikasan. Te stare žene i dide još pivaju ku kogod. No, i to triba da nam što god divani. Zatim „Subotički tamburaški orkestar“ itd., itd., sve do Slabinca K. E, kad je on nastupio počelo me sve zbunjivat. Jee, reko, pa kaki je to odjedared posto koncert. Svi se digli i dozvolili sebi da im to bude atrakcija večeri. (Meni je prava atrakcija bila — izbor najlipče prelje. Nisem se lako mogo odlučit, jer sam imo samo jedan glasački listić.) Kroz gla-

vu mi prođe pitanje: di ste Bunjevci? KAD JE PRELO NEK JE PRELO!!! Kaki Kičo Slabinac mož Bunjevce više oduševit nego tradicionalni protokol jednog bunjevačkog prela? Pa, ne marim, doču gledat Kiču na koncert, a ne kad je prelo. Izgleda, moram povirovat očima, da smo se stvarno digod fajin izgubili. Pa, di su te tambure, pisme bunjevačke? Od ponoći samo bubaju niki sintisajzeri i harmonike. Dabome da se to na prelu smi desit, al ne dominantno. Čuo sam, da osim mene, ima nezadovoljni čeljadi koji su tili igrat, al nije imo ko svirat. Možda je i imo ko al nije mogo od Kiće Slabinca. Eto šta se već sve neće dogoditi u ovo današnje vrime. Konačno svačemo da su nam tradicije prilipe i čuvene i da je neophodno važno održavat i ako očemo sačuvat to „nek se znade da Bunjevac živi“. Eto kako živi! Umisto da mu što autentičnije prelo bude što god, on se zabavlja s onim što ne stoji i ne dolikuje jednom pravom prelu. Znam ja, kazt ćete vi da niste krivi. Društvo je krivo, jelte. Ne treba čekat da vam kogod tu na taci, pokaže šta ste, već ako ste Bunjevci onda to i budite, a ne lažni. Ko misli da ja oču kazat da je samo naše što god, taj se vara. Kaže se: „Ko ne zna čuvat tuđe, ne zna ni svoje“. Tako se znalo desit da mi ne znajući čuvat Kičino, ne znamo ni svoje...

Kad sam već počo ovako rondzat, moram izraziti nezadovoljstvo zbog skupoće. Al to nije malo manje važno od prethodnog. Ulaznica 350 din. i ja mislio da će tu uz večeru biti uračunato koje piće a ostalo na organizaciju. Kad ono: svako piće se plaća i to po najluksuznijim cinema. Ajd, ni mi žavo novaca, al je tako vrime kad bi još kogod volio doći, a nema novaca. A zna se ko nema novaca. Kadgod je tušta Bunjevaca bilo siromašno, a bome ima još i danas. A ti jadni čeljadi volili bi, pretpostavljam, malo se razveselit i potsitit na prošlost ovaki zabava pa im je nuz ovaj svakidašnji krizni život i ovo još uskraćeno.

Prija niki dan vidim plakat koji poziva na obilježavanje godišnjice rođenja Pere Tumbas Haje. Doli piše: kompenzacija 500 din. Šta da na to kažem. Ima kome je to plata, a ima i med takima koji su volili i cinili Haju. Ko voli, nek izvoli...

Bilo kako bilo, pameti nikad dosta.

Zbogom

bač

UGROZIT OD DEMOKRACIJE

Svitu moj, čovik je stvarno čudna zvir, što niki reko. Nikad nije zadovoljan i uvijek štogod traži i čačka. Ko da mu je Bože mi prosti život prazan brez belaja i muke, pa kad toga nema sam sebi ga napravi. Valda tako mora bit, šta ja znam.

Eto, kume, prošli put sam ti divanio o onom vražjem filmu što je ustrašio i mene, a bome i cilo selo. Da budem iskren, sad kad je prošlo niko vrime, čisto mi smišno, jel ko što se ispostavilo, sve je bilo skrpi-to i namontirato tamo u nekom SSNO, kako li se zove. A znaš začeg? Možda neš virovat, al sve je to napravito baš zato da se svit nastravi. No, srićom je stra kratkog vika bio, jel taj svit je već oguglo, sve ga češće kogod plaši, pa ti to skoro dođe ko normalna pojava, svagdanja.

Bilo je tog kume i ovdi kod nas u selu. Doduše, nisu nas strašili s filmovima, jel valda nemadu svu tehniku što je potribna za to, al ima i drugi načina. Kod nas se kako to kažedu političari „dogodio narod“.

A ovako je bilo

Valda se sicaš da sam ti počo pričat o onoj našoj promociji DSHV koja se ovdi u selu održala. Sve u svemu, tamo je prošlo sve što bi rekli bez veći incidenata, za čeg možemo zafalit dragom Bogu i miliciji. Sutradan, u nedilju, sve je ko obično bilo. Al molim te lipo, u ponediljak, imaš šta vidit! Oma

ujutru, čujem, da je prid mesnom zajednicom miting. Mislim u sebi: „No, evo, došlo je to zlo i kod nas. U poslidnje 3 godine te smo ujdurme i neredu samo priko televizije gledali, a sad ćemo i uživo. Baš lipo!“

No, da ne dužim. Okupilo se tamo kume, „spontano“ i (valda slučajno) u isto vrime 20—30 naši sugrađana. Oćedu ni manje ni više nego da izbacidu sekretara MZ iz kancelarije i to skupa s astalom.

Jel, kako kažedu mitingaši, on je kriv što je dozvolio „ustašku promociju“ i dao ključeve od one naše oronile bioskopske sale. Načisto sam zinio od čuda kad sam to čuo. I još kume, tvrdu kako su njiova dica ugrozita, jel im u škuli pridaju dva „ustaška“ nastavnika. Pa će oni lipo dicu za ruke i kući. A sekretaru i nastavnicima da se dadu otkazi. Pod hitno!

I šta se dalje zbilu. Kad su opštinski oci čuli za ugrozite građane, brže-bolje su došli da i zaštitu, ko što je i red, zar ne? Istina, mitingaši nisu izbacili sekretara, jel ga je milicija čuvala. Al su zato ohrabriti „zaštitom“ opštinske SPS službe cili dan divljali i urlali, da nisi smio ko čovik na ulicu izić. Tako je ispalo da su oni ugroziti načisto ispripadali nas koji smo ji ugrozili. Možda se pitaš kako smo to mi ugrozili ovu grupu naši sugrađana. Pa, ja baš ne bi znao odgovor, a bomo ni oni ga ne znaju. Puno sam

studiro o tom, kako neko mož bit ugrozit od demokracije. Jel pružita ruka i poziv na miran zajednički život mož bit ugrožavanje! Izgleda da kod neki i to može. Il je štogod drugo u pitanju? Možda „iznenadno“ saznanje dotični građana da u ovom selu živu s Hrvatima koji su napokon progledali (barem na jedno oko) i pristupili svojoj stranki?

Znaš, ako ćemo pravo, ja ji donekle i razumim. Ta, naučili su da nam budu tutori evo već 45 godina, ko da smo nedaj Bože maloumni. Pa bi valda da nas sve onako đuture strpadu u njiovu stranku, koja je jedina ispravna.

Kako god bilo, „ugrozite“ građane gospoda iz opštine su „zaštitila“ tako što su naše Hrvate sve do jednog posmenjivali s funkcija u MZ, a postavili nam SPS organ da upravlja selom (blago nama!).

To što mi kume nikom ružnu rič rekli nismo i na sve pogrde i uvride „ugroženih“ oćutili, nije bilo važno. Ni to što su „ugroziti“ pretili kako ćedu nam kuće popalit, a nas pobit i iselit, isto tako ni bilo važno. Važno je da se poštovala volja 92 „ugrozita“ člana SPS-a. Ostali 1608 građana našeg mista niko nije ništa pito, al su zato dobili „privremene mere!“

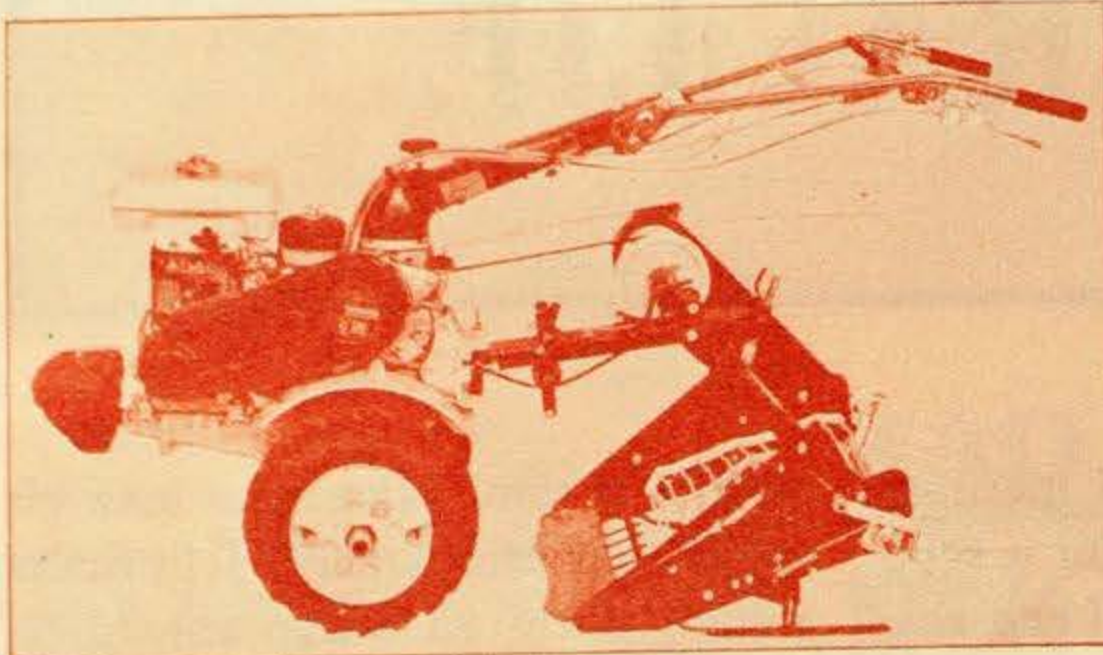
No, moraću drugi put nastavit, jel baš sad čujem niku sirenu na ulici, sve uši para. Idem vidit šta je. Ostaj mi zbogom.

kum Stipa

POLJOOPSKRBA

EXPORT - IMPORT
ZAGREB

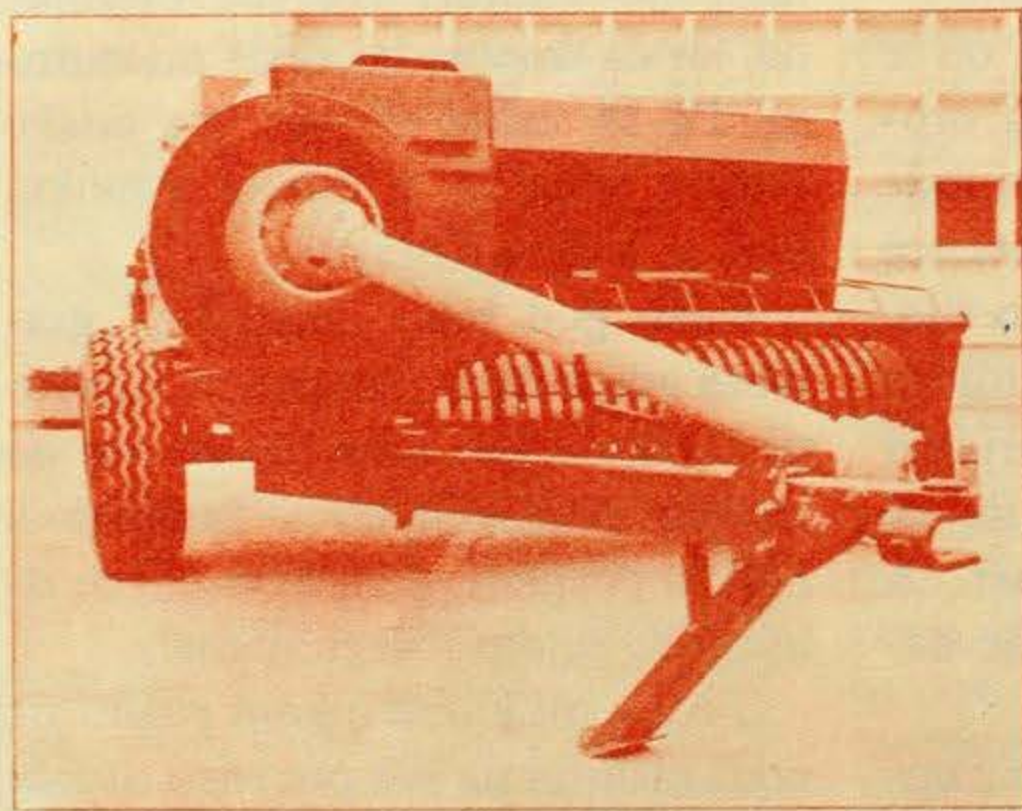

POSLOVNI CENTAR SUBOTICA, GORNJI VERUŠIĆ 58, Tel.: 51-630
NUDIMO VAM NA OTPLATU ROBU PROIZVODNJE:

- MIO „STANDARD“ Osijek – motokultivatori sa priključcima;
 - kosilice za travu;
 - mali krunjači i mlinovi i dr.
- TOVARNA MUTA – motokultivatori sa priključcima
- TPO – BATUJE – motokultivatori sa priključcima i rotacione sitnilice
- „BRAKO“ TITOV VELES – svi tipovi autoprikolice i šatorske prikolice
- „LIŠTICA“ – aluminjske autoprikolice
- „LIFAM“ STARA PAZOVA – transportere, razne mlinove

Uvjeti prodaje:

- kamata: 24% godišnje
- rok otplate: 3 mjeseca
- učešće 40%

POSEBNO NUDIMO:

POLJSKE TRAKTORE URSUS

- C – 335 po 92.460.– dinara
- C – 360 po 117.116.– dinara

POLJSKE PRESE ZA SLAMU

- Z – 224 po 88.730.– dinara

i druge poljoprivredne strojeve koje uvozimo iz Poljske.

Za sva obavještenja obratite se Poslovnom centru POLJOOPSKRBE u Subotici na telefone: 024/24-668 i 37-139.

GLAS RAVNICE — Glasilo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. — Glavni i odgovorni urednik: mr *Ivan Poljaković*; Izdavački savjet: *Vojislav Sekelj, Zlatko Romić, Zvonimir Sudarević, dr Ivan Dulić, mr Bela Tonković, dr Milan Bičanić, Stjepan Rendulić*; Izdaje: DSHV, 24000 Subotica, Trg c. Jovana Nenada 15/III; Tel.: (024) 51-348; Žiro račun: 66600-678-9027 SDK Subotica. List je registriran kod Pokrajinskog sekretarijata za informacije pod br. 651-85/90. Glas Ravnice izlazi mjesečno. Godišnja pretplata je 150 din. Tiska se u 4.000 primjeraka; Cjenik reklamnog prostora: cijela strana 5000 din; pojedinačni mali oglasi 100 din. do 25 riječi, svaka dalja riječ 10 din. Slog: **ComType** Subotica, A. Čarnojevića 16; Tisak: „Minerva“, Subotica.